Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 3 października 2013 r.*

Dyrektywa 1999/44/WE — Uprawnienia konsumenta w przypadku braku zgodności towaru z umową — Brak zgodności o nikłym znaczeniu — Wykluczenie unieważnienia umowy — Kompetencje sądu krajowego

W sprawie C-32/12

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz (Hiszpania) postanowieniem z dnia 13 stycznia 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 23 stycznia 2012 r., w postępowaniu

Soledad Duarte Hueros

przeciwko

Autociba SA,

Automóviles Citroën España SA,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano (sprawozdawca), prezes izby, M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits i J.J. Kasel, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 24 stycznia 2013 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu S. Duarte Hueros przez J. Menayę Nieta-Alisedę, abogado,

— w imieniu Autociba SA przez M. Ramiro Gutiérrez oraz L.T. Corchera Romera, abogados,

— w imieniu rządu hiszpańskiego przez S. Centeno Huertę, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu niemieckiego przez F. Wannek, działającą w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: hiszpański.

— w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a oraz S. Meneza, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu węgierskiego przez M.Z. Fehéra, K. Szíjjártó oraz Z. Biró-Tóth, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu polskiego przez M. Szpunara oraz B. Majczynę, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez J. Baquera Cruza oraz M. van Beeka, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 28 lutego 2013 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy interpretacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji (Dz.U. L 171, s. 12).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy S. Duarte Hueros a Autociba SA (zwaną dalej „Autociba") i Automóviles Citroën España SA w przedmiocie roszczenia o unieważnienie umowy sprzedaży pojazdu ze względu na jego brak zgodności z tą umową.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motyw 1 dyrektywy 1999/44 ma następujące brzmienie:

„Artykuł 153 ust. 1 i 3 [WE] stanowi, iż Wspólnota powinna przyczyniać się osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez środki, które podejmuje na podstawie [art. 95 WE]".

4 Artykuł 1 ust. 1 rzeczonej dyrektywy stanowi:

„Celem niniejszej dyrektywy jest zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji, w celu zapewnienia jednolitego minimalnego poziomu ochrony konsumentów w kontekście rynku wewnętrznego".

5 Artykuł 2 ust. 1 wspomnianej dyrektywy przewiduje:

„Sprzedawca musi dostarczyć konsumentowi towary, które są zgodne z umową sprzedaży".

6 Artykuł 3 dyrektywy 1999/44, zatytułowany „Prawa konsumenta", ma następujące brzmienie:

„1. Sprzedawca odpowiada przed konsumentem za każdy brak zgodności, który istnieje w momencie dostawy towarów.

2. W przypadku braku zgodności konsument jest upoważniony do wolnego od opłat przywrócenia zgodności poprzez naprawę lub zastąpienie, zgodnie z ust. 3, lub do uzyskania stosownej obniżki ceny lub do unieważnienia umowy w odniesieniu do tych towarów, zgodnie z ust. 5 i 6.

3. Po pierwsze, konsument może żądać, aby sprzedawca naprawił towary albo może żądać od sprzedawcy ich zastąpienia, w obu przypadkach jest to wolne od opłat, chyba że byłoby to niemożliwe lub nieproporcjonalne.

[…]

5. Konsument może domagać się stosownej obniżki ceny lub unieważnienia umowy:

— jeżeli konsumentowi nie przysługuje ani naprawa, ani zastąpienie, lub

— jeżeli sprzedawca nie dokonał naprawienia szkody w rozsądnym czasie, lub

— jeżeli sprzedawca nie dokonał naprawienia szkody bez istotnych niedogodności dla konsumenta.

6. Konsument nie ma prawa do unieważnienia umowy, jeżeli brak zgodności ma nikłe znaczenie”.

7 Artykuł 8 ust. 2 omawianej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie mogą, dla zapewnienia wyższego poziomu ochrony konsumentów, przyjąć bądź utrzymać w mocy surowsze przepisy, zgodne z traktatem [WE] w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą”.

8 Zgodnie z art. 11 ust. 1 akapit pierwszy rzeczonej dyrektywy:

„Państwa członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy […]”.

Prawo hiszpańskie

9 Krajową ustawą transponującą do prawa hiszpańskiego dyrektywę 1999/44, która obowiązywała w okresie zaistnienia okoliczności faktycznych sporu w postępowaniu głównym, była Ley 23/2003 de Garantías en la Venta de Bienes de Consumo (ustawa w sprawie gwarancji związanych ze sprzedażą towarów konsumpcyjnych; BOE nr 165 z dnia 11 lipca 2003 r., s. 27160; zwana dalej „ustawą 23/2003”) z dnia 10 lipca 2003 r.

10 Zgodnie z art. 4 akapit pierwszy ustawy 23/2003:

„Sprzedawca odpowiada przed konsumentem za każdy brak zgodności, który istnieje w momencie dostawy towaru. Na warunkach określonych w niniejszej ustawie konsumentowi przysługuje prawo do naprawy towaru, jego zastąpienia, obniżki ceny lub unieważnienia umowy”.

11 Artykuł 5 ust. 1 rzeczonej ustawy przewiduje:

„Jeżeli towar nie jest zgodny z umową, konsumentowi przysługuje prawo wyboru między naprawą towaru a jego zastąpieniem, chyba że byłoby to niemożliwe lub nieproporcjonalne. Z chwilą gdy konsument powiadomi sprzedawcę o dokonanym wyborze, obie strony są nim związane. Taka decyzja konsumenta pozostaje bez uszczerbku dla postanowień kolejnego artykułu, w przypadku gdy naprawa lub zastąpienie towaru nie zapewniają zgodności towaru z umową”.

12 Artykuł 7 omawianej ustawy ma następujące brzmienie:

„W zależności od wyboru konsumenta cena podlega obniżeniu lub umowa zostaje unieważniona, gdy nie może on domagać się naprawy towaru lub jego zastąpienia lub też w przypadku gdy naprawa lub zastąpienie nie zostały dokonane w rozsądnym terminie lub też wiązały się z istotną niedogodnością dla konsumenta. Nie można unieważnić umowy, jeżeli brak zgodności ma nikłe znaczenie".

13 Artykuł 216 Ley de Enjuiciamiento Civil (ustawy o postępowaniu cywilnym) stanowi:

„Sądy cywilne rozpatrują sprawy na podstawie przedstawionego przez strony stanu faktycznego, dowodów oraz w granicach żądań stron, chyba że co innego wynika z przepisów ustawy w szczególnych sprawach".

14 Artykuł 218 ust. 1 ustawy o postępowaniu cywilnym przewiduje:

„Wyroki muszą być jasne, zwięzłe i odpowiadać żądaniom oraz pozostałym roszczeniom podnoszonym przez strony, przedstawionym odpowiednio w toku postępowania. Wyroki zawierają wymagane oświadczenia, rozstrzygnięcie na korzyść lub na niekorzyść pozwanego oraz rozstrzygnięcie w przedmiocie wszystkich kwestii spornych, które były przedmiotem rozprawy.

Sąd bez oddalania się od przedmiotu pozwu, uwzględniając okoliczności faktyczne i prawne inne niż te, na które pragnęły powołać się strony, orzeka zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie w sprawie, chociażby strony sporu nie wskazały prawidłowo przepisów lub na nie się nie powołały".

15 Artykuł 400 ustawy o postępowaniu cywilnym stanowi:

„1. W przypadku gdy roszczenia zgłoszone w pozwie mogą opierać się na różnych okolicznościach faktycznych lub na różnych podstawach prawnych, należy wskazać w pozwie wszelkie znane lub możliwe do podniesienia w chwili jego składania podstawy prawne i okoliczności faktyczne, pod rygorem niemożności powołania się na nie w dalszej części postępowania.

[…]

2. Zgodnie z poprzednim ustępem dla celów zawisłości i powagi rzeczy osądzonej stan faktyczny sprawy i podstawa prawna podnoszone w danym sporze uważa się za tożsame z podnoszonymi we wcześniejszym postępowaniu, jeżeli mogły zostać w nim podniesione".

16 Artykuł 412 ust. 1 ustawy o postępowaniu cywilnym przewiduje:

„Strony nie mogą zmienić przedmiotu postępowania po jego określeniu w pozwie, w odpowiedzi na pozew i ewentualnie w pozwie wzajemnym".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

17 W lipcu 2004 r. S. Duarte Hueros zakupiła od Autociba pojazd wyposażony w przesuwany dach. Autociba dostarczyła nabywczyni pojazd w sierpniu 2004 r., po uiszczeniu przez nią kwoty 14 320 EUR.

18 S. Duarte Hueros odprowadziła pojazd do Autociba, ponieważ gdy padał deszcz, przeciekała do niego przez dach woda. Jako że liczne próby naprawienia pojazdu nie zakończyły się powodzeniem, S. Duarte Hueros zażądała jego zastąpienia.

19 W następstwie odmowy dokonania zastąpienia przez Autociba S. Duarte Hueros wystąpiła do Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz (sądu pierwszej instancji nr 2 w Badajoz) o unieważnienie umowy sprzedaży oraz zasądzenie zwrotu ceny kupna pojazdu solidarnie przez Autociba i będącą jego producentem Citroën España SA.

20 Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz stwierdził jednak, że z uwagi na nikłe znaczenie braku zgodności stanowiącego źródło toczącego się przed nim sporu w myśl art. 3 ust. 6 dyrektywy 1999/44 umowa nie może zostać unieważniona.

21 W tych okolicznościach, mimo że S. Duarte Hueros przysługiwało prawo do obniżki ceny sprzedaży na podstawie art. 3 ust. 5 rzeczonej dyrektywy, sąd odsyłający stwierdza, że takie rozstrzygnięcie nie jest dopuszczalne ze względu na krajowe przepisy proceduralne, a zwłaszcza art. 218 ust. 1 ustawy o postępowaniu cywilnym, dotyczący zasady zgodności pomiędzy żądaniami stron i wyrokiem, ponieważ konsument nie wysunął żadnego żądania w tym celu tytułem głównym ani pomocniczo.

22 Ponadto, jako że S. Duarte Hueros mogła żądać chociażby pomocniczo takiego obniżenia ceny w ramach postępowania głównego, żaden pozew nie będzie dopuszczalny w późniejszym sporze ze względu na to, iż w prawie hiszpańskim zasada powagi rzeczy osądzonej rozciąga się na wszystkie roszczenia, które mogły zostać zgłoszone już we wcześniejszym postępowaniu.

23 W tych okolicznościach, ponieważ Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz żywił wątpliwości w przedmiocie zgodności prawa hiszpańskiego z zasadami wynikającymi z dyrektywy 1999/44, postanowił on zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy sąd może z urzędu przyznać konsumentowi odpowiednią obniżkę ceny, w przypadku gdy konsument, nie uzyskując przywrócenia zgodności towaru z umową, pomimo że wielokrotnie występował o naprawę, która nie została skutecznie dokonana, dochodzi przed sądem wyłącznie unieważnienia umowy, a takie rozstrzygnięcie nie jest dopuszczalne ze względu na nikłe znaczenie braku zgodności?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

24 Poprzez swe pytanie sąd odsyłający stara się w istocie ustalić, czy dyrektywa 1999/44 stoi na przeszkodzie stosowaniu przepisów państwa członkowskiego takich jak w postępowaniu głównym, które w wypadku gdy konsument uprawniony do stosownej obniżki ceny towaru określonej w umowie kupna dochodzi przed sądem jedynie unieważnienia tej umowy, którego nie może uzyskać ze względu na nikłe znaczenie braku zgodności, nie pozwalają sądowi krajowemu rozpatrującemu sprawę na przyznanie z urzędu takiej obniżki, chociaż rzeczony konsument nie ma prawa doprecyzować swego pierwotnego żądania ani wnieść nowego pozwu w tym celu.

25 W tym względzie należy przypomnieć, że celem dyrektywy 1999/44, jak wskazuje to jej motyw 1, jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów (wyrok z dnia 17 kwietnia 2008 r. w sprawie C-404/06 Quelle, Zb.Orz. s. I-2685, pkt 36).

26 W szczególności art. 2 ust. 1 dyrektywy 1999/44 nakłada na sprzedawcę obowiązek dostarczenia konsumentowi towaru zgodnego z umową sprzedaży.

27 W świetle powyższego, zgodnie z art. 3 ust. 1 wspomnianej dyrektywy, sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego za każdy istniejący w chwili dostawy towaru brak zgodności towaru z umową (zob. ww. wyrok w sprawie Quelle, pkt 26; a także wyrok z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawach połączonych C-65/09 i C-87/09 Gebr. Weber i Putz, Zb.Orz. s. I-5257, pkt 43).

28 Wspomniany art. 3 ust. 2 dyrektywy wymienia prawa, z których konsument może korzystać wobec sprzedawcy w razie braku zgodności dostarczonego towaru. W pierwszej kolejności, zgodnie z art. 3 ust. 3, konsument ma prawo żądać doprowadzenia towaru do stanu zgodnego z umową. W razie niemożności doprowadzenia do tego stanu może on w dalszej kolejności, zgodnie z art. 3 ust. 5 żądać obniżenia ceny lub unieważnienia umowy (zob. ww. wyroki: w sprawie Quelle, pkt 27; w sprawach połączonych Gebr. Weber i Putz, pkt 44). Niemniej jednak, jak wynika z art. 3 ust. 6, konsument nie ma prawa do unieważnienia umowy, jeżeli brak zgodności ma nikłe znaczenie, i w takim wypadku może on domagać się jedynie stosownej obniżki ceny sprzedaży danego towaru.

29 W tym kontekście, jak zaznaczyła to rzecznik generalna w pkt 41 swej opinii, należy wyjaśnić, że rzeczony art. 3 nie zawiera postanowień, na których mocy sąd krajowy byłby zobowiązany, w okolicznościach takich jak w postępowaniu głównym, przyznać konsumentowi z urzędu stosowną obniżkę ceny sprzedaży danego towaru.

30 Artykuł 3 dyrektywy 1999/44 w związku z jej art. 11 ust. 1 wymaga jedynie od państw członkowskich przyjęcia środków koniecznych dla umożliwienia konsumentowi skutecznego wykonywania jego praw z wykorzystaniem różnych środków przewidzianych w wypadku braku zgodności towaru z umową. Jak zaznaczyła rzecznik generalna w pkt 25 opinii, omawiana dyrektywa nie zawiera żadnych wskazówek co do mechanizmów umożliwiających dochodzenie tych praw przed sądem.

31 W konsekwencji, w braku uregulowań Unii w dziedzinie, procedury sądowe mające na celu zapewnienie ochrony praw jednostek wynikających z dyrektywy 1999/44 należą do wewnętrznego porządku prawnego państw członkowskich na mocy zasady ich autonomii proceduralnej. Niemniej jednak procedury te nie mogą być mniej korzystne od procedur dotyczących podobnych sytuacji w prawie krajowym (zasada równoważności) ani czynić wykonywania uprawnień przyznanych przez prawo unijne nadmiernie utrudnionym lub praktycznie niemożliwym (zasada skuteczności) (zob. podobnie wyrok z dnia 21 lutego 2013 r. w sprawie C-472/11 Banif Plus Bank, pkt 26 i przytoczone tam orzecznictwo).

32 W odniesieniu do zasady równoważności należy zaznaczyć, że w aktach, którymi dysponuje Trybunał nie ma żadnej informacji mogącej wzbudzać wątpliwości co do zgodności hiszpańskich przepisów proceduralnych z tą zasadą.

33 Z akt wynika bowiem, że przepisy te mają zastosowanie niezależnie od tego, czy uprawnienie, w oparciu o które konsument wniósł pozew, należy do prawa Unii, czy do prawa krajowego.

34 W odniesieniu do zasady skuteczności należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w każdym przypadku analiza kwestii, czy przepis krajowego prawa procesowego powoduje, iż stosowanie prawa Unii staje się niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, uwzględniać musi miejsce tego przepisu w całym postępowaniu, tryb tego postępowania i jego szczególne cechy przed różnymi sądami krajowymi (wyroki: z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie C-618/10 Banco Español de Crédito, pkt 49; z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie C-415/11 Aziz, pkt 53).

35 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że po pierwsze, zgodnie z art. 216 i 218 ustawy o postępowaniu cywilnym sąd krajowy jest związany żądaniami przedstawionymi przez powoda w pozwie, a po drugie, zgodnie z art. 412 tejże ustawy powód nie może zmienić przedmiotu pozwu w toku postępowania.

36 Ponadto zgodnie z art. 400 rzeczonej ustawy powód nie ma prawa wnieść nowego pozwu, aby dochodzić roszczeń, na które mógł powołać się, przynajmniej pomocniczo, we wcześniejszym postępowaniu. Na podstawie zasady powagi rzeczy osadzonej pozew taki będzie bowiem niedopuszczalny.

37 Z powyższych informacji wynika więc, że w hiszpańskim systemie proceduralnym konsument dochodzący przed sądem jedynie unieważnienia umowy sprzedaży towaru zgodnie z art. 3 ust. 5 dyrektywy 1999/44 zostaje definitywnie pozbawiony możliwości korzystania z prawa uzyskania stosownej obniżki ceny sprzedaży, jeżeli sąd krajowy rozpatrujący sprawę orzeknie, iż w rzeczywistości brak zgodności tego towaru z umową ma nikłe znaczenie, z wyjątkiem sytuacji gdy pomocniczo wystąpiono z żądaniem przyznania takiej obniżki.

38 W tym względzie należy jednak stwierdzić, że biorąc pod uwagę przebieg procedury i szczególne cechy wspomnianego systemu proceduralnego, należy uznać taką ewentualność za bardzo mało prawdopodobną, ze względu na to, iż istnieje znaczne ryzyko, że dany konsument nie wystąpi z żądaniem pomocniczym, mającym zresztą na celu uzyskanie ochrony o niższym stopniu aniżeli ochrona poszukiwana poprzez żądanie główne, albo ze względu na szczególnie rygorystyczny obowiązek wystąpienia jednocześnie z żądaniem głównym i pomocniczym, albo też ze względu na to, że nie zna on lub nie rozumie zakresu swoich praw (zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie Aziz, pkt 58).

39 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że taki system proceduralny, uniemożliwiający sądowi krajowemu przyznanie konsumentowi z urzędu stosownej obniżki ceny sprzedaży towaru, w sytuacji gdy konsument nie ma prawa doprecyzować swego pierwotnego żądania ani wnieść nowego pozwu w tym celu, może naruszać skuteczność ochrony konsumentów zamierzonej przez prawodawcę Unii.

40 Hiszpański system wymaga bowiem w istocie od konsumenta, aby przewidział wynik analizy dotyczącej kwalifikacji prawnej braku zgodności towaru, której definitywnie musi dokonać właściwy sąd, co nadaje ochronie przyznanej konsumentowi przez art. 3 ust. 5 dyrektywy 1999/44 charakter całkowicie niepewny, a więc nieodpowiedni. Jest tak tym bardziej, jeżeli – tak jak w postępowaniu głównym – analiza ta okazuje się szczególnie złożona, przez co rzeczona kwalifikacja zależy w decydujący sposób od postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd rozpatrujący sprawę.

41 W tych okolicznościach należy stwierdzić, jak zaznaczyła to rzecznik generalna w pkt 31 opinii, że rozpatrywane w postępowaniu głównym przepisy hiszpańskie nie wydają się zgodne z zasadą skuteczności, gdyż czynią nadmiernie utrudnionym lub wręcz niemożliwym stosowanie ochrony, jaką dyrektywa 1999/44 ma przyznawać konsumentom w ramach postępowań sądowych wszczętych przez nich w wypadku braku zgodności dostarczonego towaru z umową sprzedaży.

42 Wobec powyższych wyjaśnień do sądu odsyłającego należy zbadanie, jakie krajowe przepisy proceduralne mają zastosowanie do rozpatrywanego przezeń sporu, i uczynienie wszystkiego, co leży w zakresie jego kompetencji, z uwzględnieniem wszystkich przepisów prawa krajowego oraz uznanych w porządku krajowym metod wykładni, by zapewnić pełną skuteczność art. 3 ust. 5 dyrektywy 1999/44 i dokonać rozstrzygnięcia zgodnego z realizowanymi przez nią celami (zob. podobnie wyrok z dnia 24 stycznia 2012 r. w sprawie C-282/10 Dominguez, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

43 W świetle ogółu powyższych rozważań na zadane pytanie należy odpowiedzieć, że dyrektywę 1999/44 należy interpretować w ten sposób, iż stoi ona na przeszkodzie stosowaniu przepisów państwa członkowskiego takich jak w postępowaniu głównym, które w wypadku gdy konsument uprawniony do stosownej obniżki ceny towaru określonej w umowie kupna dochodzi przed sądem jedynie unieważnienia tej umowy, którego nie może uzyskać ze względu na nikłe znaczenie braku zgodności, nie pozwalają sądowi krajowemu rozpatrującemu sprawę na przyznanie z urzędu takiej obniżki, chociaż rzeczony konsument nie ma prawa doprecyzować swego pierwotnego żądania ani wnieść nowego pozwu w tym celu.

W przedmiocie kosztów

44 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji należy interpretować w ten sposób, iż stoi ona na przeszkodzie stosowaniu przepisów państwa członkowskiego takich jak w postępowaniu głównym, które w wypadku gdy konsument uprawniony do stosownej obniżki ceny towaru określonej w umowie kupna dochodzi przed sądem jedynie unieważnienia tej umowy, którego nie może uzyskać ze względu na nikłe znaczenie braku zgodności, nie pozwalają sądowi krajowemu rozpatrującemu sprawę na przyznanie z urzędu takiej obniżki, chociaż rzeczony konsument nie ma prawa doprecyzować swego pierwotnego żądania ani wnieść nowego pozwu w tym celu.

Podpisy